

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. <http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/3084/1/ХРУЩ.pdf>
- 2.

https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=i8JoDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA1&dq=етапи+прийняття+управлінських+рішень&ots=cBjouRb3uq&sig=VxpM-eg2RGEBUkxcuOKWkQUmIK0&redir_esc=y#v=onepage&q=етапи%20прийняття%20управлінських%20рішень&f=false (ст. 90)

3. <http://www.journal.puet.edu.ua/index.php/nven/article/download/212/225>
<http://www.journal.puet.edu.ua/index.php/nven/article/download/212/225>
4. <http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/17900/16-Barabash.pdf>

УДК 35.078.1:321.02

Фаср Б.Л.

здобувач ступеня вищої освіти бакалавр

Вінницький державний педагогічний університет імені М.Коцюбинського

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА ВІННИЧЧИНІ

Місцеве самоврядування України в її сучасних територіальних вимірах пройшло складний та суперечливий історичний шлях, зазнаючи протягом століть впливу східної та західної політичних культур. Його історична характеристика також неоднозначна, адже існують різні підходи дослідників до виникнення, періодизації і розвитку місцевого самоврядування, спостерігається недостатній рівень дослідженості етапів становлення місцевого самоврядування на українських землях [2].

У Київській Русі на рівні регіону елементи самоврядування знаходили свій вияв у вічевій демократії. Для вічової організації управління характерним був розподіл повноважень між князем та вільним населенням

регіону. Зокрема, віча відали питаннями війни і миру, укладення угод, організації війська, закликали або виганяли князя, брали участь у формуванні адміністративних та судових органів [2].

Суб'єктом міського самоврядування виступали міські громади, які користувались значною адміністративною, господарською і судовою автономією. Найважливіші питання міського життя вирішували міські віча, а для розгляду поточних справ з числа вільних городян обирався війт та інші посадові особи міського самоврядування. Економічну основу місцевого самоврядування становила міська корпоративна власність, у тому числі й на землю. Міська громада самостійно встановлювала правила господарювання, міські податки, платежі та інші повинності [2].

Історичне існування міста Вінниці як укріпленої осаді—«города» розпочинається з 1363 року – вірогідної дати побудови укріпленого замку після перемоги Великого князя Литовського Альгірдаса (Ольгерда) над татарами в битві біля Синіх Вод і звільнення Поділля з під влади Золотої Орди, про що збереглися літописні свідчення [1].

У 1393 році Великий князь Литовський Вітовт відібрав Поділля у Федора Коріатовича, ліквідував удільне Подільське князівство, *«...а на інших на всіх Подільських землях і городах князь великий Вітовт своїх старост посаджав, у Брацлаві і у Сокольці, і у Вінниці»* [3].

В цей час починається формування у Вінниці міського стану (міщанства) і, відповідно, Вінницької міщанської громади, яка від середини XV століття набуває самоврядних прав, зокрема, право на торги та ярмарки, право на певні торговельно-промислові заклади, право власності на міську землю. З початку XVI століття в місті регулярно обирали війтів [1].

Після Люблінської унії (1569 рік) Вінниця стала центром Вінницького староства, в якому знаходився королівський замок під орудою королівського старости. Хоча королівський староста юридично не мав нічого спільного з містом і міщанською громадою, але між ним і органом

місцевого самоврядування йшла вперта боротьба за право врядування, яка завершилася 30 травня 1640 року, коли привілеєм польського короля Владислава IV Вінницькій міщанській громаді було надано магдебурзьке право [1].

Магдебурзьке право – міське право, що виникло в XIII ст. в Німеччині. Воно передбачало звільнення міста від управління, судової та адміністративної влади місцевих феодалів-власників міст і створення міського самоврядування. Воно закріплювало право міських станів — купців, міщан, ремісників, встановлювало порядок обрання і функції органів самоврядування, регулювало торгівлю, опіку, успадкування, визначало покарання за окремі види злочинів. Назва права походить від саксонського міста Магдебург, хартія якого на самоврядування була зразком для одержання привілеїв такого роду. Найдавнішою серед магдебурзьких актів була грамота архієпископа Віхмана 1188 року [5].

З наданням Вінниці статусу повітового міста (1797 рік) міське самоврядування було реорганізовано з обранням обмежено самоврядних органів. У 1846 році новоутвореній Вінницькій міській думі було надано муніципальні функції колишнього міського магістрату. Після ліквідації станових судів для міщан (1861 рік) та скасування станового принципу виборів до міських органів (1870 рік) з мешканців міста строком на чотири роки почали обиратись гласні міської думи, а також посадові особи міської управи [1].

Під час Першої світової війни Вінниця стає адміністративним центром Подільської губернії [3].

В роки революції та громадянської війни (1917-1920 роки) владу в місті здійснювали як колишні дума та управа, так і новостворені Вінницька міська Рада робітничих і солдатських депутатів та революційні комітети. Велике значення для національного громадсько-культурного піднесення міста мало неодноразове перебування у Вінниці уряду Української

Народної Республіки та Директорії (протягом 1919 – першої половини 1920 років з перервами) [1].

У 1923 році місто стає центром округу, а з 1932 року Вінниця є центром Вінницької області. У 1930 – 1937 роках Вінницькій міській раді були підпорядковані населені пункти Вінницького району [3].

У 1945 – 1948 роках місто поділялося на три райони: Ленінський, Кіровський і Свердловський. У 1972 році адміністративний поділ міста на райони було поновлено і на день прийняття Статуту у Вінниці існують три адміністративних райони [1].

Із здобуттям Україною незалежності (1991 рік), приєднанням держави до Європейської хартії місцевого самоврядування та прийняттям Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” (1997 рік), розпочався новий етап розвитку самоврядності територіальної громади міста Вінниці [4].

Отже, у ході дослідження історії місцевого самоврядування проаналізовано ,що в Вінниці магдебурзьке право надалося відносно недавно в порівнянні з іншими містами України ,а також порівняно повноваження місцевого самоврядування та функції в різні історичні епохи від початку Київської русі і до створення України як незалежної суверенної держави.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1.Статут міста Вінниці [Електронний ресурс] // Вінниця. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.vmr.gov.ua/Lists/VinnytsyaCity/ShowContent.aspx?ID=3>.

2. Історія розвитку місцевого самоврядування в Україні [Електронний ресурс] // Київ. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: https://pidru4niki.com/15290527/pravo/istoriya_rozvitku_mistseвого_samovryadu_vannya_ukrayini.

3. Місцеве самоврядування: історія і сучасність [Електронний ресурс] // Вінницька область. – 2002. – Режим доступу до ресурсу:

<https://library.vn.ua/e-library/katalog/misczeve-samovryaduvannya-istoriya-i-suchasnist>.

4. Закон про місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 1997. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

5. Магдебурзьке право на українських землях [Електронний ресурс]. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://studies.in.ua/shpora-hukr/274-18-magdeburzke-pravo-na-ukrayinskih-zemlyah.html>.

УДК 352.07:342.553(477)

Круць А.І.

здобувач ступеня вищої освіти бакалавр

Вінницький державний педагогічний університет імені М.Коцюбинського

КОМПЕТЕНЦІЯ ТА ПОВНОВАЖЕННЯ МІСЬКОГО ГОЛОВИ ВІННИЦІ

Місцеве самоврядування є правом територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста - самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування. Міський голова – є головною посадовою особою територіальної громади [1, ст. 140].

Вінницький міський голова є головною посадовою особою територіальної громади міста Вінниці. Міський голова обирається членами територіальної громади міста Вінниці, шляхом таємного голосування строком на п'ять років. Міський голова очолює виконавчий орган ради та головує на її засіданнях. Одним із головних правил є те, що міський голова не може бути депутатом будь-якої ради, а також поєднувати свою